

Prekogranični programi suradnje u Europskoj uniji: ciljevi, modeli i izazovi

Lambert Kleinmann
Europska komisija
Opća uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i jednakost šansi

1. Činjenice i brojke vezane za prekogranično putovanje radnika na posao u Europskoj uniji/Europskom gospodarskom prostoru
2. Podrška EURES-a za prekogranične mjere
3. Drugi instrumenti financiranja za podršku prekograničnih mjera
4. Izazovi prekogranične suradnje

Prekogranično putovanje radnika na posao prevladavajući je oblik radne pokretljivosti između pograničnih regija.

Definicija: živjeti u jednoj zemlji, a u drugoj raditi uz svakodnevni ili tjedni povratak u mjesto stanovanja.

Najnoviji rezultati istraživanja pokazuju sljedeće: oko 800 000 prekograničnih radnika u Europskoj uniji/Europskom gospodarskom prostoru (uz svakodnevni ili tjedni povratak u mjesto stanovanja); vidi i studiju koju je financirala Komisija: *Izvešće o radnoj pokretljivosti prekograničnih radnika unutar 27 zemalja Europske unije/zemalja Europskog gospodarskog prostora/zemalja članica Europskog udruženja slobodne trgovine*, MKW Gospodarsko istraživanje d.o.o., 2009. godine.

Za usporedbu: oko 2,1% svih zaposlenih radno je pokretljivo unutar granica Europske unije, oko 10,5 milijuna građana Europske unije živi u nekoj drugoj zemlji Europske unije; 6,3 milijuna građana Europske unije živi i radi u nekoj drugoj zemlji Europske unije.

Zemlja podrijetla	Broj	% ukupnog broja
Francuska	283.994	36,5%
Njemačka	117.396	15,1%
Belgija	77.834	10,0%
Italija	50.407	6,5%
Slovačka	31.433	4,0%
Švedska	31.023	4,0%
Austrija	26.394	3,4%
Estonija	20.500	2,6%
Nizozemska	17.766	2,3%
Ujedinjena Kraljevina	17.000	2,2%
Mađarska	16.790	2,2%
Slovenija	13.300	1,7%
Irska	12.000	1,5%
Češka Republika	11.677	1,5%
Švicarska	9.302	1,2%

Zemlja podrijetla	Broj	% ukupnog broja
Poljska	9.282	1,2%
Španjolska	8.218	1,1%
Bugarska	6.600	0,8%
Finska	4.284	0,6%
Rumunjska	3.100	0,4%
Portugal	3.000	0,4%
Norveška	1.963	0,3%
Lihtenštajn	1.272	0,2%
Danska	1.263	0,2%
Latvija	1.000	0,1%
Luksemburg	780	0,1%
Litva	700	0,1%
Grčka	200	0,0%
15 zemalja EU-a/ Europski gospodarski prostor/ Europsko udruženje slobodne trgovine	664.096	85,3%
10 zemalja EU-a + 2	114.382	14,7%
Ukupan broj	778.478	100,0%

Ciljna zemlja	Broj	% ukupnog broja
Švicarska	206.310	26,5%
Luksemburg	127.533	16,4%
Njemačka	86.334	11,1%
Nizozemska	58.115	7,5%
Austrija	48.142	6,2%
Belgija	38.699	5,0%
Monako	25.160	3,2%
Finska	22.360	2,9%
Češka Republika	20.747	2,7%
Irska	17.000	2,2%
Norveška	15.919	2,0%
Danska	15.333	2,0%
Lihtenštajn	15.043	1,9%
Ujedinjena Kraljevina	14.700	1,9%
Mađarska	14.089	1,8%
Italija	11.116	1,4%

Ciljna zemlja	Broj	% ukupnog broja
Francuska	10.653	1,4%
Švedska	6.388	0,8%
Španjolska	6.000	0,8%
Grčka	5.600	0,7%
Portugal	4.000	0,5%
Andora	2.342	0,3%
Rumunjska	1.250	0,2%
Slovenija	1.100	0,1%
Estonija	1.000	0,1%
Latvija	1.000	0,1%
Slovačka	795	0,1%
Poljska	750	0,1%
Litva	700	0,1%
Bugarska	300	0,0%
15 zemalja EU-a/ Europski gospodarski prostor/ Europsko udruženje slobodne trgovine	736.747	94,6%
10 zemalja EU-a + 2	41.731	5,4%
Ukupan broj	778.478	100%

Pogranične regije u državama članicama Europske unije s najvećim brojem prekograničnih radnika u 15 zemalja članica Europske unije, Europskom gospodarskom prostoru, 2006./07.:

Francuska	Švicarska	(111 241)
Francuska	Luksemburg	(64 100)
Francuska	Njemačka	(51 221)
Italija	Švicarska	(44 416)
Njemačka	Švicarska	(42 476)
Belgija	Luksemburg	(34 633)
Belgija	Nizozemska	(31 481)
Francuska	Belgija	(29 665)
Njemačka	Luksemburg	(28 800)

Pogranične regije s najvećim brojem prekograničnih radnika iz 12 zemalja članica Europske unije, 2006./07.:

Estonija	Finska	(oko 20 000)
Slovenija	Italija	(oko 16 000)
Slovačka	Češka	(oko 12 000)
Slovačka	Mađarska	(oko 10 500)
Mađarska	Austrija	(oko 10 000)
Slovačka	Austrija	(oko 9 000)
Poljska	Češka	(oko 7 700)
Češka	Austrija	(oko 7 000)
Bugarska	Grčka	(oko 5 600)

	Sve pogranične regije	Pogranične regije unutar 15 zemalja EU-a	Pogranične regije unutar 12 zemalja EU-a	Pogranične regije između 12 i 15 zemalja EU-a
Jezik	3.03	2.86	2.65	3.34
Nedostatak informacija	3.01	3.01	2.75	3.26
Porezni sustav	2.83	2.73	2.96	3.01
Infrastruktura	2.74	2.83	2.87	2.40
Priznavanje kvalifikacija/zanimanja	2.69	2.54	1.94	3.11
Drugačija prava vezano za socijalno osiguranje	2.58	2.65	1.84	2.75
Pristup tržištu rada/prijelazne odredbe	2.44	2.03	1.81	3.34
Zahtjevi za mirovinom	2.40	2.42	1.60	2.74
Mentalitet	2.24	2.20	2.09	2.45

bijelo: mala prepreka (1.00 – 2.25)

žuto

osrednja prepreka (2.26 – 3.00)

narančasto

velika prepreka (više od 3.00)

	Sve pogranične regije	Pogranične regije unutar 15 zemalja EU-a	Pogranične regije unutar 12 zemalja EU-a	Pogranične regije između 12 i 15 zemalja EU-a
Građevinarstvo	3.4	3.5	3.3	3.4
Hotelijerstvo i ugostiteljstvo	3.3	3.5	2.7	3.6
Prerađivačka industrija	3.1	3.3	3.3	2.9
Trgovina	3.1	3.5	3.1	3.0
Transport	3.1	3.3	2.7	3.0
Zdravstvo i socijalna pitanja	2.7	3.1	2.2	2.5
Poljoprivreda	2.5	2.3	3.0	2.7
Proizvodnja električne energije	2.2	2.2	2.2	2.1
Odgoj	2.2	2.3	2.3	1.9
Rudarstvo	1.8	1.6	2.2	1.5

bijelo: niska važnost (1.0 – 2.9)

žuto

visoka važnost (3.0 – 3.3)

narančasto

vrlo visoka važnost (iznad 3.3)

A: EURES-ova pogranična partnerstva:

- povezuju javne službe za zapošljavanje (na nacionalnoj i regionalnoj razini), poslodavce, sindikate, lokalnu upravu itd. pograničnih regija najmanje dviju država članica EU-a;
- pružaju usluge za prekogranične radnike.

Glavne zadaće EURES-ovog pograničnog partnerstva su:

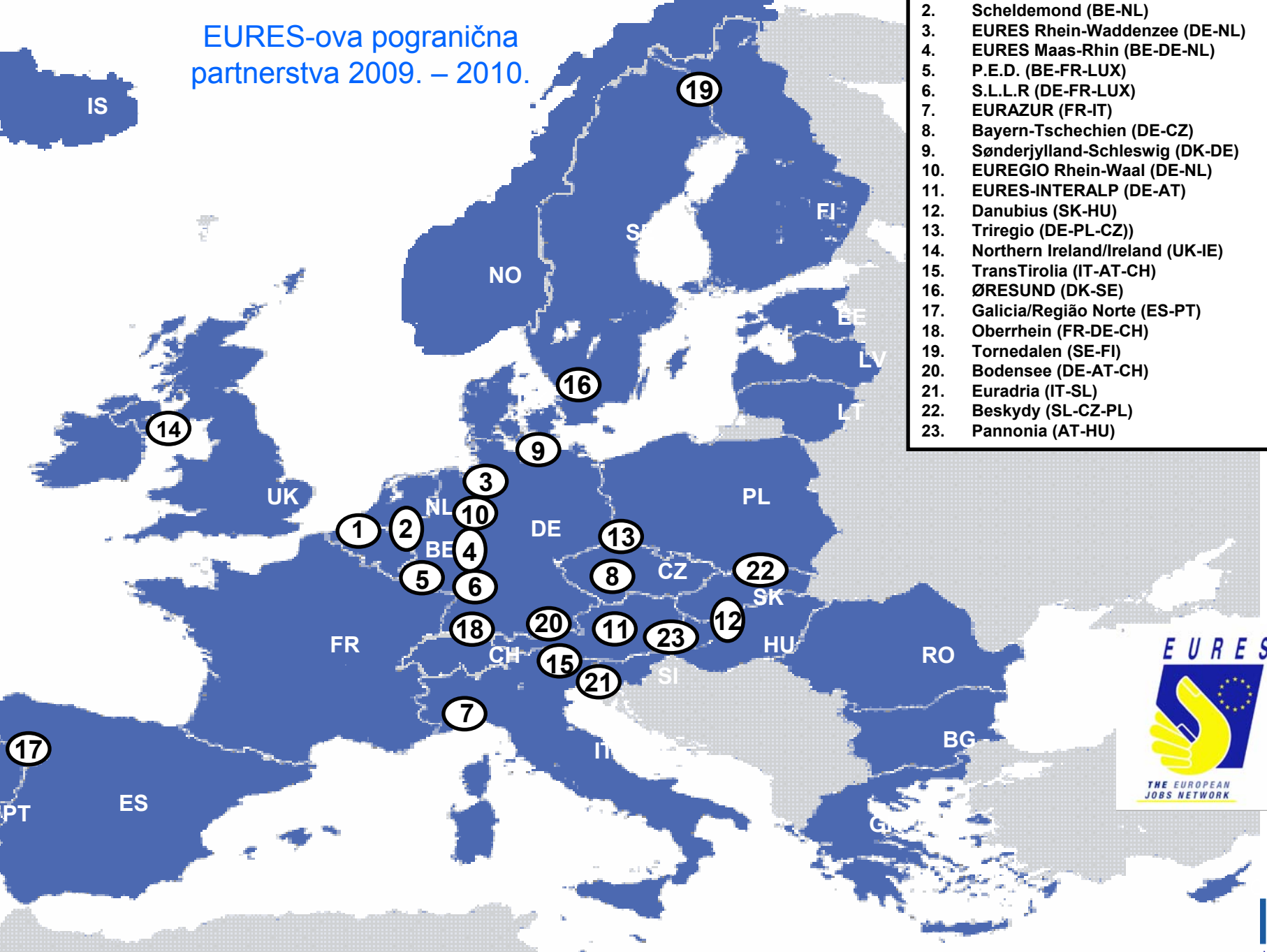
- informiranje i savjetovanje vezano za ponudu slobodnih radnih mjesta, natjecanje za radna mjesta, uvjete života i rada, informiranje o situaciji na tržištu rada;
- pružanje podrške prilikom postupka posredovanja pri zapošljavanju;
- izravni i redoviti kontakti savjetnika EURES-a u pograničnoj regiji;
- prepreke pri radnoj pokretljivosti;
- projekti za poboljšanje zajedničkog tržišta rada u pograničnoj regiji, uključujući suradnju s drugim nacionalnim i EU programima.

B: Prekogranična suradnja u nacionalnim EURES-ovim programima mjera

- uglavnom izravna suradnja između dviju javnih službi za zapošljavanje (projekti informiranja, projekti posredovanja radnih mjesta, susreti savjetnika klijenata pograničnih javnih službi za zapošljavanje)

EURES-ova pogranična partnerstva 2009. – 2010.

2. Scheldemonde (BE-NL)
3. EURES Rhein-Waddenzee (DE-NL)
4. EURES Maas-Rhin (BE-DE-NL)
5. P.E.D. (BE-FR-LUX)
6. S.L.L.R (DE-FR-LUX)
7. EURAZUR (FR-IT)
8. Bayern-Tschechien (DE-CZ)
9. Sønderjylland-Schleswig (DK-DE)
10. EUREGIO Rhein-Waal (DE-NL)
11. EURES-INTERALP (DE-AT)
12. Danubius (SK-HU)
13. Triregio (DE-PL-CZ)
14. Northern Ireland/Ireland (UK-IE)
15. TransTiroliä (IT-AT-CH)
16. ØRESUND (DK-SE)
17. Galicia/Região Norte (ES-PT)
18. Oberrhein (FR-DE-CH)
19. Tornedalen (SE-FI)
20. Bodensee (DE-AT-CH)
21. Euradria (IT-SL)
22. Beskydy (SL-CZ-PL)
23. Pannonia (AT-HU)

Drugi instrumenti financiranja za podršku prekograničnih mjera: Europski socijalni fond (1)

Propis ESF-a: članak 3. – Interventno područje

- Poboljšanje pristupa tržištu rada za tražitelje zaposlenja i nezaposlene osobe te poboljšanje njihovog trajnog uključivanja na tržište rada, izbjegavanje nezaposlenosti, osobito dugotrajne nezaposlenosti i nezaposlenosti mladih, zalaganje za aktivno starenje - duži radni vijek i povećanje participacije na tržištu rada, osobito kroz
 - i) modernizaciju i jačanje institucija tržišta rada, osobito službi za zapošljavanje te kroz druge odgovarajuće inicijative u okviru strategija Europske unije i njenih država članica za postizanje pune zaposlenosti;
 - ii) provođenje aktivnih i preventivnih mjera za rano utvrđivanje potreba na tržištu rada uz individualne akcijske planove i individualiziranu podršku, kao što su dodatno obrazovanje po mjeri pojedinca, traženje slobodnog radnog mjesta, premještanje radnih mjesta i radna pokretljivost, samostalna djelatnost i osnivanje poduzeća.

Drugi instrumenti financiranja za podršku prekograničnih mjera: Europski socijalni fond (2)

Projekti ESF-a u razdoblju 2000. – 2006. za poticanje regionalne i transnacionalne radne pokretljivosti:

praksa i naučnička mjesta;

kombinirani projekti obrazovanja i zapošljavanja;

trening za profesionalnu integraciju;

novčani dodaci za radnu pokretljivost radnika;

tečaj stranog jezika, itd.;

projekti za uklanjanje prepreka za radnu pokretljivost (nedostatak informacija, priznavanje diploma, itd.;

projekti između javne službe za zapošljavanje i drugih institucija za poticanje međunarodne radne pokretljivosti.

Drugi instrumenti financiranja za podršku prekograničnih mjera: INTERREG (1)

U razdoblju od 2007. do 2013. godine EU će uložiti više od 8,5 milijardi EUR za prekograničnu suradnju na području cijele Europe. INTERREG će se financirati kroz Europski fond za regionalni razvoj (EFRE). Program potpore podijeljen je u tri dijela:

- INTERREG A (poticanje prekogranične suradnje. Podupiru se regije, koje su smještene na granici s drugom zemljom i morem. Postoje brojna različita područja uključena u program INTERREG A; npr. INTERREG IV A - program „Njemačka – Nizozemska 2007. – 2013.“);
- INTERREG B (poticanje transnacionalne suradnje. Podupiru se sve europske regije. Postoji 13 zemljopisno povezanih područja uključenih u program; npr. INTERREG B - program Sjeverozapadna Europa);
- INTERREG C (poticanje međuregionalne suradnje, mreža suradnje i razmjena iskustava. Podupire se cijeli prostor Europske unije.).

Drugi instrumenti financiranja za podršku prekograničnih mjera: INTERREG (2)

Koristiti primjere kao što su EURES-ova pogranična partnerstva između Njemačke i Nizozemske u okviru INTERREG-a:

robot za traženje poslova (tražilica slobodnih radnih mjesta na internetskim stranicama poduzeća);
prekogranični projekti naučnih mjesta;
sastavljanje izvješća o prekograničnom tržištu rada;
prekogranična mreža organizacija za stručno obrazovanje;
projekti između sveučilišta;
financiranje rada EURES-ovih savjetnika;
seminari
itd.

- „Poticajni čimbenici” (nepovoljni gospodarski pokazatelji koji utječu na odljev radne snage) manjeg su značaja za nastanak trenda radne pokretljivosti od „**sile privlačenja**” (privlačnost mogućnosti zarade u ciljnoj zemlji).
- Prekogranično putovanje radnika značajnije je u **15 zemalja Europske unije** (područje Alpa, zemlje Beneluksa) dok neke od 12 zemalja Europske unije (Slovačka, Estonija, Mađarska) dobivaju na značaju, uglavnom kao zemlje podrijetla.
- Pogranični radnici su uglavnom muškarci srednje dobi.
- U sektoru zdravstva i socijalnih pitanja više je žena, a u hotelijerstvu i ugostiteljstvu podjednako.
- Sve je više onih koji prevaljuju dulje udaljenosti pri prekograničnom putovanju na posao.
- Neprijavljena zaposlenost u pograničnim regijama npr. Slovenija → Italija, Bugarska → Grčka i Mađarska → Austrija.

Zamijeniti ili nadopuniti domaću radnu snagu?

Prekogranični radnici su pretežno predviđeni kao nužna nadopuna domaćoj radnoj snazi.

U većini pograničnih regija prekogranični radnici rade na onim radnim mjestima za koja domaća radna snaga nije osobito zainteresirana.

Švicarska u najvećoj mjeri iskazuje nenaklonost prema prekograničnim radnicima, ali na mnogim dobro plaćenim radnim mjestima zaposleni su upravo prekogranični radnici.

Nedostatak stručnjaka

Prekogranično putovanje radnika posljednjih se godina povećalo te će se i dalje povećavati – prijelazni odredbe istječu te se i dalje uklanjaju prepreke za radnu pokretljivost.

Prekogranična tržišta rada u sve se većoj mjeri doživljavaju kao jedno tržište rada.

Važno:

Mnoge studije potvrđuju pozitivne učinke radne pokretljivosti, migracija te prekograničnog putovanja radnika na produktivnost i rast – ali također ukazuju i na „odljev mozgova”.

Neprijavljena zaposlenost/rad na crno i negativni osjećaji vezani za prekogranično putovanje radnika u pojedinim se regijama daju povezati.

Hvala na pažnji!

Pitanja?

